

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Haridusteaduste instituut
Humanitaar- ja sotsiaalinete õpetamine põhikoolis õppekava

Robert Metsik
7.-9. KLASSI ÕPILASTE EELISTATUIMAD AKTIIVÕPPEMEETODID
HUMANITAAR-/SOTSIAALAINETES JA LOODUS-/REAALAINETES ÜHE TARTU
KOOLI NÄITEL
Bakalaureusetöö

Juhendajad: nooremlektor Maria Jürimäe
koostööjuht Andre Pettai

Tartu 2025

Kokkuvõte

7.-9. klassi õpilaste eelistatuid aktiivõppemeetodid humanitaar-/sotsiaalsainetes ja loodus-/reaalsainetes ühes Tartu koolis näitel

Nüüdisaegset õpikäsitust iseloomustab õppijakesksus, õpioskuste arendamine ja aktiivõppemeetodid. Aktiivõppemeetodid vastanduvad passiivõppele ja on oma loomult õppetegevused, mis kaasavad õpilasi erinevatesse aktiivsetesse tegevustesse, mida nad reflekteerivad. Aktiivõppemeetodeid on erinevaid liike ning neid on võimalik kohandada igasse õppeainesse. On tehtud mitmeid uuringuid, mis tõestavad aktiivõppemeetodite positiivset mõju õppetöös. Eestis on aktiivõppemeetodite kasutamist uuritud suuremas osas õpetaja perspektiivist. Töö eesmärgiks on uurida milliste aktiivõppemeetodite kasutamist 7.- 9.- klassi õpilased erinevates õppeainetes õppes eelistavad. Uuring viidi läbi ühes Tartu koolis kvantitatiivselt küsimustiku abil. Valimiks olid 7.-9. klassi õpilased. Tulemused näitasid, et kõige eelistatuid aktiivõppemeetodid võivad klassiti varieeruda, kuid üldistatult eelistavad õpilased erinevates õppeainetes sarnaseid meetodeid.

Võtmesõnad: aktiivõpe, aktiivõppemeetodid, kolmas kooliaste

Abstract

The Most Preferred Active Learning Methods in Humanities/Social Subjects and Natural/Exact Sciences Among 7th–9th Grade Students: A Case Study of One School in Tartu

The contemporary learning approach is characterized by learner-centeredness, the development of learning skills, and active learning methods. Active learning methods contrast with passive learning and are, by nature, learning activities that engage students in alternative tasks which they reflect upon. There are various types of active learning methods, and they can be adapted to any subject. Several studies have confirmed the positive impact of active learning methods on the learning process. In Estonia, research has been conducted on the use of active learning methods, but mostly from the teacher's perspective. The aim of this study is to determine which active learning methods are valued by students from different grades in various subjects. The research was conducted quantitatively through a questionnaire at one school in Tartu. The sample consisted of students in grades 7-9. The results showed that the most preferred active

learning methods may vary by grade level, but overall, students tend to prefer similar methods across different subjects.

Keywords: active learning, active learning techniques, upper level of basic school

Sisukord

Sissejuhatus	5
1. Teoreetiline ülevaade	6
1.1. Aktiivõppe olemus	6
1.2. Aktiivõppe vajalikkus	7
1.3. Näited aktiivõppemeetoditest.	7
2. Metoodika	10
2.1. Valim	10
2.2. Andmekogumine	11
2.3. Andmeanalüüs	12
3. Tulemused	12
3.1 Vastanute osakaal klasside põhjal	12
3.2. Eelistatuid aktiivõppemeetodid reaal- ja loodusainetes kõikide klasside põhjal	13
3.3. Eelistatuid aktiivõppemeetodid sotsiaal- ja humanitaarainetes kõikide klasside põhjal	13
3.4. Enim valitud aktiivõppemeetodid 7. klasside põhjal	14
3.5. Enim valitud aktiivõppemeetodid 8. klasside põhjal	15
3.6. Enim valitud aktiivõppemeetodid 9. klasside põhjal	15
Arutelu	16
Tänuõnad	18
Autorsuse kinnitus	18
Kasutatud kirjandus	19
Lisad	23
Lisa 1. Kutse uuringule	23

Sissejuhatus

Õpilaste õpimotivatsioon mõjutab nende õpitulemusi. Mida suurem on motivatsioon, seda parem on nende enesekindlus ning saavutused õppetöös (Bureau, *et al.*, 2022). Õpilaste motivatsiooni suurendamiseks on vaja leida alternatiiv tavapärasele ning ehk ka aegunud õpetamisstiilile, milleks on näiteks passiivsed loengu stiilis ainetunnid, slaidiesitlused, töölehtede või töövihiku täitmine jms. Nüüdisaegse õpikäsitlusega käib kaasas erinevate aktiivõppemeetodite kasutamine. Aktiivõppe on defineeritud kui meetod, mis kaasab õpilasi mingisse kindlasse aktiivsesse alternatiivsesse õppetegevusse, kus nad peavad enda jaoks antud tegevust mõtestama ning reflekteerima (Prince, 2004). Aktiivõppemeetodeid ja nende kasutamist on üsna laialt uuritud ning on leitud korduvalt tõestust, et selliseid meetodeid tundides kasutades omandavad õpilased paremini informatsiooni ning see arendab ka nende koostöö- ja probleemilahendusoskust (Tharwat & Schenck, 2023; Morze, 2008; Rao & Stupans, 2012).

Põhikooli riiklikus õppekavas (2023) on välja toodud, et õpet kavandades ja ellu viies kasutatakse nüüdisaegseid ja mitmekesiseid õppemetoodikaid, -viise ja -vahendeid, sealhulgas näiteks audio- ja visuaalseid õppevahendeid, õuesõpet, õppekäike ja teisi erinevaid aktiivõppe meetodeid.

Haridus- ja Teadusministeerium (2022) kirjeldab nüüdisaegse õpikäsituse eesmärgi järgnevalt: õpioskuste areng, paremad koostöö- ja enesejuhtimise oskused. Aktiivõppemeetodite kasutamine õppetöös võimaldab neid eesmärgi täide viia. Nüüdisaegset õpikäsitust iseloomustab ka veel õppijakeskne õpetamine (Tamm, s.a)

Autori isiklik kogemus õpetajatöös näitab, et ka Eesti haridusasutustes on ainetundides hakatud üha enam kasutama erinevaid aktiivõppe meetodeid. Eestis on tehtud küllalt palju uuringuid aineõpetajate kohta, uuritud on, millised on aktiivõppe meetodite kasutamise võimalused, eelistused ning millised on nende tugevused ja nõrkused. Näiteks on tehtud uurimistöid, mis uurib III kooliastme inglise keele õpetajate seisukohti, mille tulemustest selgus, et õpetajad eelistavad tunnis kasutada aktiivõppe meetodeid, sest ka õpilased võtavad neid hästi vastu ning sellise metoodika kasutamine arendab märgatavalt nende suhtluspädevust (Avikainen, 2015).

Aktiivõppe meetodite kasutamise puudusteks võib olla nende ajaline mahukus nii tunni ettevalmistamisel, kui ka tunni läbiviimisel (Raadla, 2021).

Ehkki aktiivõppe meetodite kasutamist on uuritud küllaltki palju, siis suuremalt jaolt on Eestis uuritud seda õpetajate perspektiivist (Avikainen, 2015; Raadla, 2021).

Aktiivõppe meetodite uurimise olulisus seisneb nüüdisaegse õpikäsituse eesmärkide täitmisel ja õppijakeskse õpikeskkonna loomisel. Oma töös uurin, millised on õpilaste eelistatuid aktiivõppemeetodid ning kas ja kuidas erinevad need aine- ja klassipõhiselt. Töö eesmärgiks on uurida milliste aktiivõppemeetodite kasutamist 7. -9. klassi õpilased erinevate õppeainete õppes eelistavad.

1. Teoreetiline ülevaade

1.1. Aktiivõppe olemus

Aktiivõppe mõiste on üsna lai ning ühtset ja konkreetset ning kõigi poolt üldiselt aktsepteeritavat definitsiooni pole. Üks enim viidatud aktiivõppe definitsioon kirjeldab seda, kui õppetegevust, kus õpilased on kaasatud õppeprotsessi mingi tegevuse näol, mis pole traditsiooniline passiivne loengu kuulamine ning omatud teabe üleskirjutamine (Bonwell & Eison, 1991). Bonwell ja Eison (1991) kirjeldavad aktiivõpet veel tegevusena, kus õpilased osalevad aktiivselt õppetegevuses ja reflekteerivad seda, mida nad teevad. Aktiivõpe võib olla üks lisatud tegevus tavalisse ainetundi, või täielikult ümberstruktureeritud ainetund. Näiteks võib olla aktiivõpe õppetegevus, milles õpilased saavad ülesandeks pinginaabriga arutleda õpitu üle või klassiruumist väljaspool korraldatud aktiivne õppemäng. Aktiivõppe käsitlemisel pole võimalik öelda, milline on kõige efektiivsem valitud meetod. Psühholoog Willbert McKeachie on vastanud oma raamatus "Teaching tips" (2010) küsimusele "Milline on kõige efektiivsem õpetamise meetod?", et see sõltub täielikult eesmärgist, õpilasest, tunni sisust ja õpetajast. Konkreetse meetodi saab õpetaja valida enda professionaalse hinnangu põhjal, järgides esiteks seda, mis on tunni eesmärk ning teema, järgmiseks on oluline hinnata, milline on õppegrupi iseloom ja vajadused ning kolmandaks peaks õpetaja arvestama ka enese õpetamisstiili ja pädevusega. Wieman ja Gilbert (2014) on välja toonud, et samu aktiivõppemeetodeid on võimalik kasutada nii reaal- ja loodusainetes kui ka humanitaar- ja sotsiaalainetes, kuid neid meetodeid tuleb kohandada vastavalt õppeaine sisule ja eesmärgile. Traditsiooniline õpe on loomult õpetajakeskne ning aktiivõpe õpilasekeskne, see tähendab et õpilased on tegevusse rohkem kaasatud ning sellega suureneb ka õpilaste vastutus oma õppimise eest. Selline õppetegevus muudab ka õpetaja rolli õppetöös, traditsioonilises õppes toimub ühepoolne informatsiooni edastamine, kuid aktiivõppes võtab õpetaja endale pigem juhendaja rolli. Õpetaja eesmärgiks on sõnastada tegevus ja selle eesmärk, ideaalis kaasates

sellesse protsessi ka õppijaid, ning seejärel seda jälgida, juhtida ja tagasisidestada (Wang, 2023).

1.2. Aktiivõppe vajalikkus

Aktiivõppe vajalikkus seisneb selle eelnevalt välja toodud tõenduspõhisuses. Erinevad uuringud kinnitavad aktiivõppe tõhusust, näiteks omandavad õpilased tänu nendele efektiivsemalt õpiväljundeid ning arendavad ka muid oskuseid nagu koostöö- ja probleemilahendusoskus (Prince, 2004; Abrahams & Millar, 2009). Aktiivõppemeetodite kasutamine õppetöös on suuresti seotud nüüdisaegse õpikäsitusega ning nende abil on võimalik täita nüüdisaegse õpikäsituse eesmärgi nagu õppijakeskse õppekeskkonna loomine, õpioskuste areng ning paremad koostöö- ja enesejuhtimise oskused (Tamm, s.a.). Samuti toob põhikooli riiklik õppekava (2023) välja aktiivõppemeetodite kasutamise õppe kavandamises ja elluviimises.

Aktiivõppemeetodite ja nende kasutamise uurimine on vajalik, kuna see toetab nüüdisaegset õpikäsitust ja selle eesmärgi. Lisaks muudab see õpet õppijakesksemaks, aitades luua tõhusamat õppekeskkonda ning kohandada õppetööd vastavalt konkreetsele klassile ja õppeainetele.

Bakalaureusetöö eesmärgiks on välja uurida milliste aktiivõppemeetodite kasutamist 7.- 9.- klassi õpilased erinevate õppeainete õppes eelistavad.

Käesoleva töö uurimisküsimused on järgmised:

1. Millised on 7.-9. klassi õpilaste eelistatuid aktiivõppemeetodid reaali- ja loodusainetes ning millised humanitaar- ja sotsiaalainetes?
2. Kas ja kuidas erinevad õpilaste aktiivõppemeetodite eelistused õppeainetes klassiti?

1.3. Näited aktiivõppemeetoditest.

Järgnevalt on toodud lühiülevaade erinevatest üldkasutatavatest aktiivõppemeetoditest. Erinevaid aktiivõppemeetodeid võib olla loendamatu hulgal, seega on koondatud erinevatest allikatest välja peamised meetodid, mida on autor praktikas rakendanud ja kelle hinnangul on järgnevalt valimis olnud õpilased kõige enam kokku puutunud. (Cornell University, s.a. ; Kampen, 2024; Kane&Walz, 2024; Skillshub, 2023; Smart, 2025; University of Amsterdam, s.a.)

1.3.1. Rühmatööd

Rühmatöö on üldine mõiste, mis viitab mitmetele erinevatele õppemeetoditele ja töövõtetele, mille põhjal saab koordineerida, juhendada ja juhtida õpilaste õppimist väiksemates gruppides. Rühmatöö puhul kasutatakse sageli sünonüümidega ka grupitöö, meeskonnatöö või koostöö õppimine (Karm, 2013). Rühmatööde peamine eelis on, et see tegevus paneb õpilasi tegutsema keskkonnas, mis arendab nende sotsiaalseid oskuseid nagu näiteks suhtlusoskused, koostöö, teistega arvestamine ja vastutus. Rühmatööde kasutamine ainetundides on efektiivne aktiivõppemeetod, mille kaudu õpilased saavad õppida ning omandada nii akadeemilisi teadmisi kui ka sotsiaalseid oskuseid, kuid oluline on arvestada grupidünaamikat, s.h grupi homogeensust/heterogeensust ning grupi suurust. Rühmatöö õnnestumist mõjutab väga palju rühma suurus. Väiksemates rühmades on tõenäolisem, et rühmatöö eesmärgid täidetakse. (Jaques, 2000)

1.3.2. Filmide/videode kasutamine õppetöös

Teemakohaste filmide ja õppefilmide näitamine ning nende üle diskuteerimine on kaasahaarav aktiivõppemeetod, mida õppetöös kasutada. Filmide vaatamine annab õpilasele visuaalse ülevaate teemast, ent seda üksi ei saa veel lugeda aktiivõppemeetodiks, oluline on filmi/video järgne analüüsimine ja arutelu, mis arendab õppija teadmisi, seoste loomist ja kriitilist mõtlemist (Morze, 2008). Uuringud on näidanud, et võõrkeelsete filmid/videote vaatamine aitab antud keelt paremini omandada, seega on see hea aktiivõppemeetod keeleõppeks (Sánchez-Auñón, *et al.*, 2023)

1.3.3. Õppemängud

Üks efektiivne viis õppimiseks on õppimine läbi praktiliste tegevuste (Abrahams & Millar, 2009). Praktilist õpet saab läbi viia õppemängude näol. Õppemängud võivad toimuda nii realselt ja füüsiliselt kui ka virtuaalselt. Virtuaalsetest õppemängudest ühed tuntumad on erinevad viktoriini või mälumängu tüüpi võistlused, näiteks Kahoot, Kuldvillak/Jeopardy, Quizizz ja Quizlet.

1.3.4. Väljasõidud/ekskursioonid

Väljasõidud ja ekskursioonid on aktiivõppemeetodid, mille puhul õppetegevus toimub väljaspool haridusasutust. Erickson jt (2022) on uuringus tõestanud, et õppekäigud teistesse kultuuriruumidesse suurendavad õpilaste motivatsiooni ning huvi, samuti arendab see nende teadmisi ning suurendab empaatiat ja sallivust. Erinevate ettevõtete ja institutsioonide pakutavad külastusprogrammid ja ringkäigud annavad õpilastele võimaluse tutvuda erinevate ainete õpet puudutavate teemadega lõimitult, praktiliselt ja interaktiivselt. Tänapäeval on võimalik korraldada virtuaalreaalsusel põhinevaid ekskursioone, mida on võimalik tulemuslikult kasutada näiteks keeleõppes (Figuroa & Jung, 2025).

1.3.5. Esitluste tegemine

Juba 20. sajandi keskpaigal sõnastas USA haritlane Edgar Dale oma raamatus “Audio-Visual Methods in Teaching” (1969) õppepüramiidi, mille kohaselt õpib inimene kõige rohkem teisi õpetades. Kuigi antud püramiid on saanud tervikuna kriitikat ja ümberlükkamist (Letrud, 2012), kinnitavad sellegipoolest mitmed erinevad uuringud, et millegi õppimine seda teistele õpetamise kaudu on väga efektiivne (Koh et al., 2018). Esitluste tegemine arendab ka eneseväljendus- ja esinemisoskust (Lim et al., 2024)

1.3.6. Diskussioonid/arutelud

Eesti keele seletav sõnaraamat (2009) defineerib arutelu, kui kollektiivset mõttevahetust. Seega saab arutelu aktiivõppemeetodina kasutada erinevate osapoolte vahel, nt õpetaja-õpilase vahel või õpilaste endi vahel. Arutelude pidamine õppeainetes arendab õppijate probleemilahendusoskuseid, samuti võib see arendada nende väljendus- ja üldist suhtlusoskust ning suurendab ka huvi õppeainete vastu. (Chukwurah, *et al.*, 2020)

1.3.7. Draama ja rollimängud

Rollimäng on tegevus, mille käigus õpilased võtavad kellegi/millegi rolli ning mängivad seda rolli läbi antud stsenaariumi. Rollimänge saab kasutada erinevatel teemadel, mis aitavad õpilastel tutvuda erinevate situatsioonidega turvalises keskkonnas (Bonwell & Eisson, 1991)

Rollimängude kasutamine aktiivõppena arendab õpilasi nii kognitiivselt, psühhomotoorselt kui ka afektiivselt (Rao & Stupans, 2012).

1.3.8. Katsed

Teaduslike katsete tegemine on üks võimalus, kuidas muuta õppeaine õpilaste jaoks huvitavamaks ja praktilisemaks. Katsete tegemine ja vaatlemine aitab õpilastel õppetööd paremini mõtestada ja analüüsida, arendab elulisi praktilisi oskuseid ja koostöövõimet, suurendab uudishimu õppeaine vastu, suurendab motiveeritust (Baumbach, 2023). Katsed kui aktiivõppemeetodid on üldiselt rohkem kasutusel reaal- ja loodusainetes, nt keemiliste ja füüsiliste eksperimentide näol. Sellegipoolest on võimalik mingil määral katseid integreerida ka sotsiaalainete tundidesse sotsiaalsete katsete näol.

2. Metoodika

Autor uuris, millised on ühe Tartu kooli III kooliastme õpilaste kõige rohkem eelistatud aktiivõppemeetodid. Saadud tulemustes võrreldi, kas ja kuidas erinevad tulemused klassiti ning õppeainete puhul.

Andmeid koguti elektrooniliselt Google Forms'is, mis edastati õpilastele läbi Stuudiumi. Küsimustikule vastamine oli vabatahtlik ning anonüümne.

Eetilisuse tagamiseks informeeriti vastajaid ja nende vanemaid eelnevalt andmete kogumise eesmärgi kohta ning selle kohta, et nende delikaatsed isikuandmed töös ei kajastu ning andmeid kasutatakse vaid statistilistel eesmärkidel, konkreetsete isikutega seostamata.

2.1. Valim

Uuringu valimiks on kõik ühe Tartu kooli õpilased, kes käivad seitsmendas, kaheksandas ja üheksandas klassis ehk põhikooli kolmandas astmes. Õpilasi on kokku veidi üle 200. Tegu on mugavusvalimiga, kuna autor töötab ise selles koolis. Mugavusvalimi meetodiga leitakse sobivad uuritavad selle põhjal, kes on uurijale kõige kergemini kättesaadavad, ning selle tõttu ei saa ka tulemustes rangeid üldistusi teha (Rämmer, 2014). Andmete kogumisel tuli võtta arvesse, et kuna uurimises osalemine on vabatahtlik, ei saa garanteerida, et kogu õpilaste arv, kelle peal uurimus tehakse, sellest osa võtab.

Enne uurimise alustamist räägiti kogu protseduur läbi kooli juhtkonnaga seoses eetikanõuetega. Kuna valimiks on alaealised õpilased, on nõutud uurimistöö läbiviimiseks vanemate nõusolekut. Kooli juhtkonna ja juhendajatega konsulteerides sai otsustatud, et võttes arvesse valimi suurust ja uurimuse olemust, s.t et uurimus on loomult õpetaja enda tehtud tegevusuuring, mis on anonüümne ning ei kajasta delikaatseid isikuandmeid, on piisav informeerida lapsevanemaid ning paluda eraldi teada anda uuringust keeldumisest. Enne uuringut läks lapsevanematele eraldi kiri, kus selgitati uurimistöö olemusest ja eesmärgist. (Vt lisa 1.)

2.2. Andmekogumine

Kuna valim oli üsna suur ning koguti arvandmeid, toimus andmekogumine kvantitatiivselt (Quantitative Research, 2009). Õpilastele saadeti küsimuste ankeet koos küsitluse olemust ja eesmärki kirjeldava kirjaga läbi Stuudiumi. Küsimuste ankeet oli avalik umbes kolm nädalat ning vastajate arvu suurendamiseks saadeti nädala möödudes meeldetuletus. Lisaks saadeti kiri nende klasside klassijuhatajatele, kes tuletasid ankeedi täitmist õpilastele meelde.

Õpilasetel oli vastamiseks kolm küsimust. Esimene küsimus ankeedis oli selle kohta, millises klassis nad käivad, õpilased märkisid ühe valiku: seitsmendas, kaheksandas või üheksandas klassis. Teine küsimus oli esitatud reaal- ja loodusainete kohta ning vastuste variantides olid välja toodud üldkasutatavad aktiivõppemeetodid: rühmatööd, filmide/videode vaatamine, õppemängud, väljasõidud/ekskursioonid, esitluste tegemine, diskussioonid/arutelud, draama/rollimängud ja katsed. Õpilastel paluti märkida kolm vastusevarianti, milliseid aktiivõppemeetodites nad kõige enam õppetöös eelistavad. Vastuste variantides oli ka üks avatud vastuste lahter, kuhu neil oli võimalus lisada mõni aktiivõppemeetod, mida eelnevates välja toodud variantides ei ole. Kolmandas küsimuses paluti samuti tuua välja kolm kõige eelistatuid aktiivõppemeetodit, kuid seekord humanitaar- ja sotsiaalainetes. Vastusevariandid olid samad, mis teises küsimuses ning samuti oli võimalus lisada ja valida muu variant. Segaduste vältimiseks on küsimuse sõnastuses eraldi välja toodud, et reaal- ja loodusainete all on mõeldud matemaatikat, füüsikat, keemiat ja bioloogiat ning humanitaar- ja sotsiaalainete all on mõeldud ajalugu, ühiskonnaõpetust, inimeseõpetust, eesti keelt ja võõrkeeli.

2.3. Andmeanalüüs

Andmete analüüsis lähtuti induktiivsest põhimõttest, kuna varasemalt pole uuritud aktiivõppemeetodite kasutamist õpilaste perspektiivist. Elektroonilise küsimustikuga saadud andmed salvestati tagavarafailina. Andmed visualiseeriti Google Docs rakenduses, kasutades programmi MS Excel. Saadud andmeid analüüsiti käsitsi paberil. Esmalt kategoriseeriti iga individuaalne vastaja klasside kaupa. Paberil kujutati kolm erinevat tabelit. 7. klassile, 8. klassile, 9. klassile oli loodud eraldi tabel. Tabelid olid omakorda jaotatud kaheks tulpaks, esimene tulp loodus- ja reaalainetele, teine tulp humanitaar- ja sotsiaalainetele. Veergudesse oli märgitud vastusevariantidena välja toodud aktiivõppemeetodid. Andmete analüüsimine toimus iga individuaalse vastaja vastuste põhjal. Tulemused märgiti tabelisse “*tally* märkide” moel ning hiljem loeti kokku. Saadud tulemused salvestati elektrooniliselt.

3. Tulemused

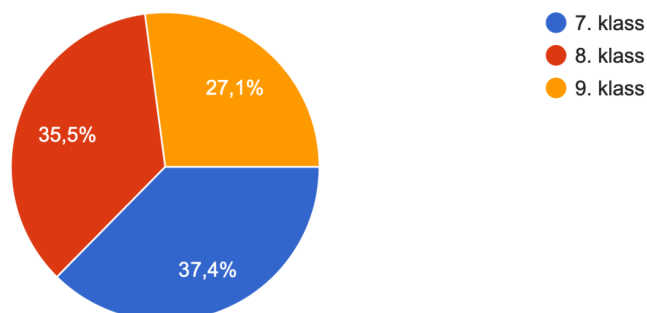
3.1 Vastanute osakaal klasside põhjal

Uuringust võtsid vabatahtlikkuse alusel osa 107 7-9. klassi õpilast, mis on umbes pooled valimist, kellele uuringukutse edastati. Esimese küsimusega uuriti, mis klassis õpilane käib. Küsimustele vastasid 40 õpilast 7. klassist, mis moodustas 37,4% kõigist vastajatest. 8. klassist oli vastajaid 38, mis moodustas kõikidest vastajatest 35,5%. 9. klassist vastas kokku 29 õpilast ning see moodustas 27,1% kõikidest vastanud õpilastest (Vt joonis 1.).

Joonis 1. Vastajate osakaal klasside põhjal

Mis klassis sa käid?

107 vastust

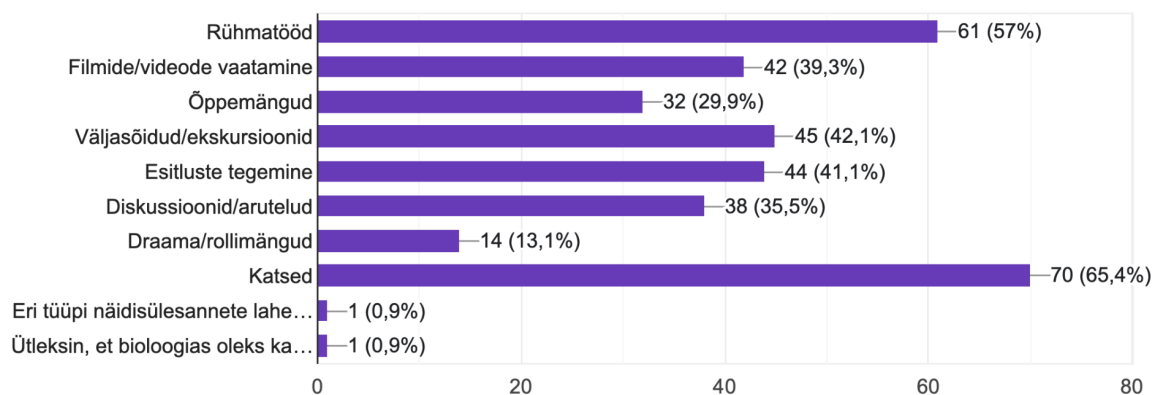
3.2. Eelistatuid aktiivõppemeetodid reaal- ja loodusainetes kõikide klasside põhjal

Teine küsimus pidi välja selgitama, millised on kolm kõige eelistatuid aktiivõppemeetodit loodus- ja reaalainetes. Õpilastel oli küsimuses palutud märkida kolm enda jaoks eelistatuid aktiivõppemeetodit. Kõige populaarsema vastusevariandina välja toodud aktiivõppemeetodiks olid katsed, mille oli valinud 70 õpilast, see moodustas 65,4% vastanutest. Populaarsuselt järgnesid rühmatööd, selle oli eelistatuid märkinud 61 õpilast ehk 57%. Kolmandaks eelistatuid aktiivõppemeetodiks reaal- ja loodusainetes olid väljasõidud/ekskursioonid, mille oli valinud 45 õpilast ehk 42%. 44 õpilast eelistasid aktiivõppemeetodina ka esitluste tegemist. Ülejäänud aktiivõppemeetodid jäid alla 40% valitute hulka. (Vt joonis 2.)

Joonis 2. Eelistatuid aktiivõppemeetodid reaal- ja loodusainetes kõikide klasside põhjal

Märgi ära 3 aktiivõppemeetodit, mida sa kõige rohkem eelistad reaal- ja loodusainetes (matemaatika, keemia, füüsika, bioloogia)

107 vastust

3.3. Eelistatuid aktiivõppemeetodid sotsiaal- ja humanitaarainetes kõikide klasside põhjal

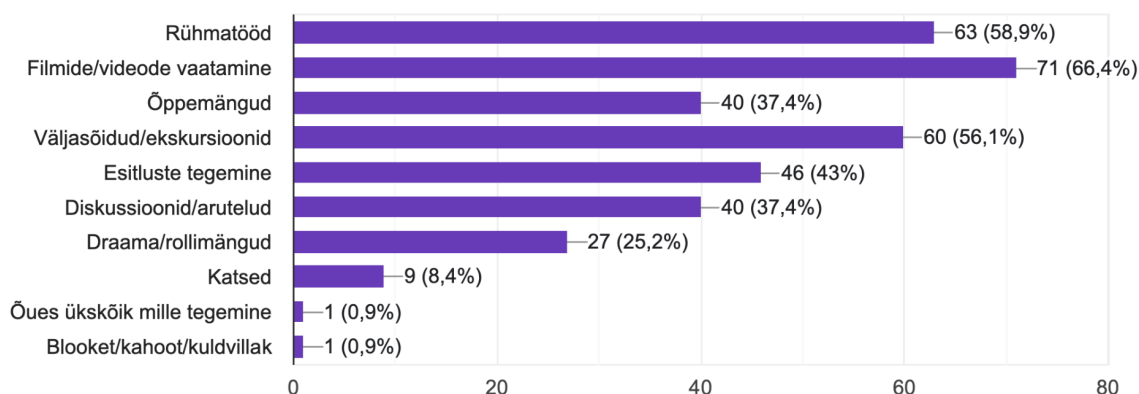
Kolmanda ja viimase küsimusega uuriti, millised on õpilaste eelistatuid aktiivõppemeetodid sotsiaal- ja humanitaarainetes. Jällegi oli õpilastel palutud märkida enda jaoks kolm kõige eelistatuid aktiivõppemeetodit. Sotsiaal-/humanitaarainetes oli kõige eelistatuid aktiivõppemeetodid filmide- ja videode vaatamine, selle variandi oli valinud 71 õpilast ning see moodustas 66,4% kõikidest vastanutest. Teine kõige rohkem enim valitud aktiivõppemeetod

olid rühmatööd, mille valis 63 õpilast ehk 58,9%. Populaarsuselt kolmas aktiivõppemeetod selles kategoorias olid väljasõidud/ekskursioonid, mille valis 60 õpilast ehk 56,1%. Ülejäänud vastused jäid alla 50%. (Vt joonis 3.)

Joonis 3. Eelistatuimad aktiivõppemeetodid sotsiaal- ja humanitaarainetes kõikide klasside põhjal

Märgi ära 3 aktiivõppemeetodit, mida sa kõige rohkem eelistad sotsiaal- ja humanitaarainetes (keeled, ajalugu, ühiskonna- ja inimeseõpetus)

107 vastust

3.4. Enim valitud aktiivõppemeetodid 7. klasside põhjal

Arvestades tulemusi ainult 7. klasside põhjal, selgus, et 7. klassi õpilased eelistavad loodus- ja reaalainetes kõige enam aktiivõppemeetodina rühmatöid, mida valis 27 õpilast, mis moodustab 68%. Teisel kohal on ekskursioonid/väljasõidud, mille valis 22 õpilast ehk 55%. Rühmatööd ja filmide/videode vaatamine olid võrdselt valitud 53% osalenud 7.klassi õpilastest ehk 21 õpilast. Humanitaar- ja sotsiaalainete aktiivõppemeetoditest oli 7. klassi õpilaste valikute põhjal kõige populaarsem filmide ja videode vaatamine, mille valis 30 õpilast, moodustades 75%. Ekskursioonid/väljasõidud oli märgitud 20 õpilase poolt, moodustades 63%. Kolmas populaarsuselt oli rühmatöö, mida valis 21 õpilast, moodustades 53%. (Vt joonis 4)

3.5. Enim valitud aktiivõppemeetodid 8. klasside põhjal

Keskendudes eraldi 8. klassi õpilaste tulemustele, selgus, et 8. klassi õpilased eelistavad loodus- ja reaalainetes kõige rohkem rühmatöid, mille valis 28 õpilast, moodustades 74%. Katsete tegemine oli valitud 25 õpilase poolt, moodustades 66%. Kolmas kõige eelistatuim aktiivõppemeetod oli esitluste koostamine, mille valis 18 õpilast ehk 47% kõikidest vastanud 8.klassi õpilastest.

Humanitaar- ja sotsiaalainetes oli kõige enam valitud aktiivõppemeetod rühmatööd, mille valis 27 õpilast ehk 71%. Sellele järgnes filmide vaatamine, mille valis 23 õpilast ehk 61%. Ekskursioonid ja esitluste tegemine olid mõlemad valitud 18 õpilase poolt, moodustades 47%. (Vt joonis 4)

3.6. Enim valitud aktiivõppemeetodid 9. klasside põhjal

9. klassi õpilaste vastuste põhjal oli kõige populaarsem aktiivõppemeetod loodus- ja reaalainetes arutelud, mille valis 19 õpilast ehk 66%. Teisel kohal olid katsed, mille valis 18 õpilast ehk 62%. Rühmatööd ja filmide vaatamine oli järgnevalt kõige enam valitud aktiivõppemeetod loodus- ja reaalainetes, selle valis 12 õpilast ehk 41%.

Sotsiaal- ja humanitaarainetes oli kõige eelistatuim filmide vaatamine, selle valis 18 õpilast ehk 62%. Ekskursioonidel käimise valis 17 õpilast ehk 58%. Rühmatööd ja arutelud oli valitud 15 õpilase poolt, kes moodustavad 54% vastanud 9. klassi õpilastest. (Vt joonis 4)

Joonis 4. Enim valitud aktiivõppemeetodid loodus- ja reaalainetes ning humanitaarainetes kõikide klasside põhjal

	Loodus- ja reaalained	Humanitaar- ja sotsiaalsained
7. klass (40 õpilast)	Katsed – 27 õpilast (68%) Ekskursioonid – 22 õpilast (55%) Rühmatööd – 21 õpilast (53%) Filmid – 21 õpilast (53%)	Filmid – 30 õpilast (75%) Ekskursioonid – 25 õpilast (63%) Rühmatööd – 21 õpilast (53%)
8. klass (38 õpilast)	Rühmatööd – 28 õpilast (74%) Katsed – 25 õpilast (66%) Esitlused – 18 õpilast (47%)	Rühmatööd – 27 õpilast (71%) Filmid – 23 õpilast (61%) Esitlused – 18 õpilast (47%)

		Ekskursioonid – 18 õpilast (47%)
9. klass (29 õpilast)	Arutelud – 19 õpilast (66%) Katsed – 18 õpilast (62%) Rühmatööd – 12 õpilast (41%) Filmid – 12 õpilast (41%)	Filmid – 19 õpilast (62%) Ekskursioonid – 18 õpilast (58%) Rühmatööd – 17 õpilast (54%) Arutelud – 17 õpilast (54%)

Arutelu

Bakalaureusetöö eesmärgiks oli uurida milliste aktiivõppemeetodite kasutamist 7.- 9.- klassi õpilased erinevate õppeainete õppes eelistavad. Valimiks olid ühe Tartu kooli 7.-9.klassi õpilased.

Esimese uurimisküsimusega uuriti, **millised on 7.-9. klassi õpilaste eelistatuid aktiivõppemeetodid reaali- ja loodusainetes ning millised humanitaar- ja sotsiaalainetes.**

Loodus- ja reaaliainetes eelistavad õpilased aktiivõppemeetoditena katsete tegemist, rühmatööd ja ekskursionidel käimist. Humanitaar- ja sotsiaalainetes olid eelistatud aktiivõppemeetodid filmide vaatamine, rühmatööde tegemine ja ekskursionidel käimist. Sellest saab järeldada, et õpilaste eelistatuid aktiivõppemeetodid võrreldes humanitaar- ja sotsiaalainetes ning reaali- ja loodusainetes väga ei muutu, mõlemas eelistatakse kõige enam näiteks rühmatööde tegemist ja ekskursionidel käimist. Wieman ja Gilbert (2014) on varasemas uuringus välja toonud, et samu aktiivõppemeetodeid saab rakendada mitmetes erinevates õppeainetes, kuid nende rakendamisel tuleb teha vastavaid kohandamisi arvestades õppeaine sisu ja eesmärgi.

Teine uurimisküsimus oli **kas ja kuidas erinevad õpilaste aktiivõppemeetodite eelistused õppeainetes klasside põhiselt?** Kuigi antud uuringu tulemuste põhjal ei saa teha suuremaid üldistusi valimi suuruse ja olemuse tõttu, saab sellegipoolest tuua välja mõningad erinevusi seitsmenda-, kaheksanda- ja üheksanda klassi õpilaste vastuste põhjal. 7. klasside õpilased valisid võrreldes 8. ja 9. klassiga enda kolme kõige eelistatuid aktiivõppemeetodite hulka rohkem filmi vaatamist. Sánchez-Auñón jt (2023) on välja toonud, et filmide vaatamine on aktiivõppemeetod, mis võib anda efektiivseid tulemusi näiteks keeleõppes. See annab võimaluse omavahel lõimida erinevaid aineid, näiteks kombineerida loodusaine keeleõppega, näidates teadusliku teemakohast dokumentaalfilmi mõnes õpitavas võõrkeeles.

8. klassi õpilaste vastuste seas toodi oma eelistatud aktiivõppemeetodiks rohkem välja rühmatööde tegemist. Rühmatööde tegemine arendab õpilaste suhtlusoskust, koostöö võimet ja õpetab võtma rohkem vastutust (Jaques, 2000).

9. klassi õpilastel oli teiste klassidega võrreldes rohkem valitud eelistatud aktiivõppemeetodiks arutelude ja diskussioonide pidamist. Õppetöös arutelude pidamine arendab õpilaste suhtlus- ja eneseväljendusoskust, arendab silmaringi ning võib suurendada õpilaste huvi õppeaine vastu (Chukwurah, *et al.*, 2020).

Antud bakalaureusetöö tegemisel kasutati andmete saamiseks mugavusvalimit, mistõttu ei saa nendest tulemustest saadud järeldustest teha universaalseid üldistusi, küll aga saavad uuritud kooli aineõpetajad, kaasa arvatud autor, leitud tulemuste põhjal kohandada tunnitegevust õppijakesksemaks, võttes arvesse õpilaste eelistatuid aktiivõppemeetodeid.

Üheks uuringu piiranguks oli valimi suurus ja suhteliselt madal vastajate aktiivsus. Küsimustikule vastas 107 õpilast, mis oli kogu valimist ligikaudu pooled, seetõttu ei saa teha andmete põhjal suuremaid üldistusi ja järeldusi. Tegevused, mis oleksid valimi suurust potentsiaalselt mõjutanud, oleksid olnud vastamise aja suurendamine ning e-kirjadena valimile tihedamalt küsitluse meeldetuletuse saatmine.

Aktiivõppemeetodeid ja nende kasutamist võiks Eestis rohkem uurida. Hetkel on aktiivõppemeetodeid uuritud õpetajate vaatepunktist ning seni on puudunud uuringud, mis uuriksid aktiivõppemeetodite kasutamist õpilaste perspektiivist. See uuring oli esimene samm sellel teel. Antud uurimust võiks laiendada ka teistele koolidele ning vanuseastmetele. Uuritud tulemused aitaksid õpetajatel muuta õppetööd rohkem kaasavamaks ning õppijakesksemaks, mis toetaks nüüdisaegse õpikäsituse eesmärke.

Tänuõnad

Soovin avaldada tänu bakalaureusetöö juhendajatele Maria Jürimäele ja Andre Pettaile, kes andsid nõu töö kirjutamisel. Lisaks avaldan tänu oma õpilastele ja kolleegidele, kes andsid oma panuse töö valmimisele.

Autorsuse kinnitus

Kinnitan, et olen koostanud ise käesoleva lõputöö ning toonud korrektselt välja teiste autorite ja toetajate panuse. Töö on koostatud lähtudes Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi lõputöö nõuetest ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

Kasutatud kirjandus

- Abrahams, I., & Millar, R. (2008). *Does practical work really work? A study of the effectiveness of practical work as a teaching and learning method in school science*. International Journal of Science Education, 30 (14), 1945-1968
- Avikainen, T. (2015) *Õpetajate arvamused aktiivõppe meetodite kasutamise eelistest ja puudustest inglise keele tunnis (III kooliastmes)* Tartu Ülikool. bakalaureusetöö. Dspace. <http://hdl.handle.net/10062/48118>
- Baumbach, T. (2023) *10 Benefits of Doing Hands-On Science for Students*. Tokyo Academics. <https://www.tokyoacademics.com/blog/blog-10-benefits-of-doing-hands-on-science-for-students/>
- Bureau, J. S., Howard, J. L., Chong, J. X. Y.; Guay, F. (2022). *Pathways to Student Motivation: A Meta-Analysis of Antecedents of Autonomous and Controlled Motivations*. *Review of Educational Research*, 92(1), 46-72. <https://doi.org/10.3102/00346543211042426>
- Bonwell, C. C., & Eison, J. A. (1991). *Active learning: Creating excitement in the classroom*. Washington, DC: The George Washington University.
- Chukwurah, L. N., Abbah, O. I., Iweama, C. N., Ogugua, J. E., & Ameh, J. (2020). *Students' achievement in physical and health education: Effect of discussion teaching method*. *Int.J. Hum. Mov. Sport. Sci*, 8(3), 86-90.
- Cornell University (s.a.). *Getting started with active learning techniques*. Külastatud aadressil: <https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/active-collaborative-learning/active-learning/getting-started-active-learning>
- Dale, E. (1969). *Audio-visual methods in teaching (3rd ed.)*. New York Holt, Rinehart and Winston.
- „Eesti keele seletav sõnaraamat“ (2009) Külastatud aadressil: <https://arhiiv.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=arutelu>
- Erickson, H; Watson, A.; Greene, J. P. (2023). *An Experimental Evaluation of Culturally Enriching Field Trips* ScholarsArchive Data. 59.

Figuroa, R. J. B., & Jung, I. (2025). *Integrating VR tours in online language learning: A design-based research study*. *Australasian Journal of Educational Technology*, 41(1), 60–87.

Haridus- ja Teadusministeerium (2022). *Õpikäsitus*. Külastatud aadressil:
<https://www.hm.ee/opikasitus>

Jaques, D. (2000). *Learning in Groups: A Handbook for Improving Group Work*. London: RoytledgeFalmer.

Kampen, M. (2024). *37 Effective Teaching Strategies & Techniques*
<https://www.prodigygame.com/main-en/blog/teaching-strategies>

Karm, Mari. *Õppemeetodid kõrgkoolis*. SA Archimedes, 2013. Tallinna Ülikool,
<https://www.tlu.ee/opmat/meetodid/oppemeetodid>

Koh, A. W. L., Lee, S. C., & Lim, S. W. H. (2018). The learning benefits of teaching: A retrieval practice hypothesis. *Applied Cognitive Psychology*, 32(3), 401–410.
<https://doi.org/10.1002/acp.3410>

Letrud, Kåre (2012), "A rebuttal of NTL Institute's learning pyramid", *Education* (133): 117–124

Lim, Chye Ing & Warrie, Phil & Chin, Bridgid & K., Wong. (2024). *Enhance Learning of Presentation Skills Through Interactive Peer Observation, Feedback and Reflection. Proceedings of The International Academic Conference on Teaching, Learning and Education*. 1. 32-44. DOI:10.33422/tleconf.v1i1.296

Millar, R., & Abrahams, I. (2009). *Practical work: Making it more effective*. *School Science Review*, 91(334), 59-64.

Morze, L. (2008). Beyond the clip: Critical uses of film in the non-film course. *Human Architecture: Journal of the Sociology of Self-Knowledge*, 6(1), 1-6.

Prince, M. (2004). *Does active learning work? A review of the research*. *Journal of engineering education*, 93(3), 223-231.

Põhikooli riiklik õppekava (2023). *Riigi Teataja I 06.01.2011, 1*
<https://www.riigiteataja.ee/akt/129082014020>

Quantitative Research. (2009). *DJS Research Ltd.*

<http://www.quantitativeresearch.org.uk/>

Raadla, L. (2021). *Põhikooli ajalooõpetajate arvamused aktiivõppe kasutamise eelistest ja puudustest*. Tartu Ülikool. Magistritöö

<http://hdl.handle.net/10062/73174>

Rao, D., & Stupans, I. (2012). *Exploring the potential of role play in higher education: development of a typology and teacher guidelines*. *Innovations in Education and Teaching International*, 49(4), 427–436.

<https://doi.org/10.1080/14703297.2012.728879>

Rämmer, A. (2014). *Mugavusvalimi moodustamine*. Sotsiaalse Analüüsi Meetodite ja Metodoloogia õpibaas. <https://samm.ut.ee/valimid/>

Sánchez-Auñón, E., Férrez-Mora, P.A. & Monroy-Hernández, F. *The use of films in the teaching of English as a foreign language: a systematic literature review*. *Asian. J. Second. Foreign. Lang. Educ.* 8, 10 (2023). <https://doi.org/10.1186/s40862-022-00183-0>

Skillshub (2023). *15 Active Learning Strategies and Examples*

<https://www.skillshub.com/blog/active-learning-strategies-examples/>

Smart, J. (2025). *33 active learning activities and strategies for engaging learners*

<https://www.sessionlab.com/blog/active-learning-activities-and-strategies/>

Tamm, Anni (s.a.). Nüüdisaegne õpikäsitus.

<https://sisu.ut.ee/opikasitus/opetajakesksest-oppijakeskse-opetamiseni/>

Tharwat, A., & Schenck, W. (2023). A survey on active learning: State-of-the-art, practical challenges and research directions. *Mathematics*, 11(4), 820.

<https://doi.org/10.3390/math11040820>

University of Amsterdam. (s.a.). *Active Learning strategies in the classroom*.

<https://tlc.uva.nl/en/article/active-learning-in-the-classroom/>

Walz A., Kane I. (2024). *Actively Teaching Active Teaching Techniques*. Medical University of South Carolina

Wang, L. (2023). *The Impact of Student-Centered Learning on Academic Motivation and*

Achievement: A Comparative Research between Traditional Instruction and Student-Centered Approach. Journal of Education, Humanities and Social Sciences, 22, 346–353.

<https://doi.org/10.54097/ehss.v22i.12463>

Wieman, C. E., & Gilbert, S. (2014). *The teaching practices inventory: A new tool for characterizing college and university teaching in mathematics and science.* CBE—Life Sciences Education, 13(3), 552–569

Wilbert McKeachie (2010), *McKeachie's Teaching Tips: Strategies, Research, and Theory for College and University Teachers.* Wadsworth Publishin

Lisad

Lisa 1. Kutse uuringule

Head õpilased

Palun teie abi Tartu Ülikooli uurimistöö valmimisel. Uurin, millised on **kooli nimi eemaldatud* õpilaste enim eelistatud aktiivõppemeetodid. Aktiivõppemeetodid on õppemeetodid, mille eesmärk on õppijate aktiivne kaasamine õppeprotsessi, soodustades nende osalemist, mõtlemist ja koostööd ehk kõik õppetegevused, mis ei ole loengu-stiilis õppimine, näiteks rühmatööd, filmid, ekskursioonid jne.

Küsitluses on kokku kolm küsimust ning vastamine ei võta rohkem aega kui mõni minut. Palun teil valida kolm kõige eelistatuimat üldkasutatavat aktiivõppemeetodit, reaals- ja loodusainetes ning kolm humanitaar- ja sotsiaalsainetes.

NB: Vastustes ei kajastu nime ega muid isikuandmeid. Eetikanõuete kohaselt peavad lapsevanemad andma nõusoleku, et tema laps uuringus osaleks, seega palun lapsevanematel, kes ei soovi, et tema laps küsitlusest osa võtaks, anda mulle sellest eraldi kirjana teada 1. märtsiks.

Link küsimustikule: **Link eemaldatud*

Tänades

Õp Robert Metsik

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Robert Metsik, annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose

7.-9. KLASSI ÕPILASTE EELISTATUIMAD AKTIIVÕPPEMEETODID HUMANITAAR-/SOTSIAALAINETES JA LOODUS-/REAALAINETES ÜHE TARTU KOOLI NÄITEL

mille juhendajateks on Maria Jürimäe ja Andre Pettai

reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

1. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Robert Metsik

15.05.2025